

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Боряна Ламбрева

НМА „Проф. Панчо Владигеров“

професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

за

дисертационния труд на

Галина Георгиева Георгиева

***„Специфика на колоратурното пеене в оперното творчество
на Джоакино Россини. Изпълнителки на някои вокални
партии от епохата на композитора.“***

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Докторант Галина Георгиева е от тези личности, които не се колебаят да следват желанията и копнежите на сърцето си, колкото и трудно понякога да е това. Благодарение на своята упоритост, целенасоченост и силна любов към музиката, тя успешно съвместява в своя живот две професии, които са много различни и на пръв поглед изглежда почти невъзможно да съжителстват едновременно. Завършила Немската езикова гимназия в Бургас и Юридическия факултет на СУ със специалност „Право“, Галина Георгиева има дългогодишен стаж в различни структури на съдебната система и администрация, а понастоящем е главен юрисконсулт в Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Заниманията си с музика започва рано – първоначално учи пиано, след това пее в хорове, учи пеене в Нов български университет, участва в майсторски класове, печели награди на конкурси, а впоследствие завършва магистратура по „класическо пеене“ в НМА „Проф. Панчо Владигеров“. От този период е и запознанството ми с нея като моя студентка по „камерно пеене“. Впечатли ме с непоколебимото си желание да се развива, с отдадеността си към процеса, със способността си да работи упорито и търпеливо, с дълбокия си интерес към детайла и познанията за всяко едно от произведенията, които изучава.

Този принцип на работа и отдаденост се забелязва и в настоящия дисертационен труд. Той е следствие и резултат от трайния интерес на Галина Георгиева, която в годините на своето развитие, случайно или не, стъпка по стъпка се приближава към темата за оперното творчество на Джакомо Росини. Във всяка страница от труда си проличава дълбоката и искрена съпричастност на авторката към темата, нейното желание и лична мотивация да я проучи докрай, разглеждайки поставената проблематика от почти всички възможни ъгли и перспективи.

Дисертационният труд *„Специфика на колоратурното пеене в оперното творчество на Джоакино Росини. Изпълнителки на някои вокални партии от епохата на композитора.“* е с общ обем от 177 стр., организирани в увод, три глави, заключение, списък с цитираната литература, приноси на труда и публикации по темата. Библиографията включва 42 заглавия (книги, литературни трудове и интернет сайтове) на няколко езика, а използваната нотна литература съдържа 42 музикални номера от различни клавири и 4 цели партитури от оперното творчество на Росини.

Информационната база, върху която е построена научната разработка, е много широка, проучени и систематизирани са сведения от много източници, в процеса на разгръщане на труда може да бъде установено и дълбокото познаване от страна на докторантката на партитурите и звуковите регистрации на разглежданите музикални примери. Тази впечатляваща по своя обем работа Галина Георгиева извършва целенасочено и задълбочено, за да сведе информацията до конкретните теми и подтеми, свързани с историческите, обективни и субективни предпоставки, обуславящи формирането и утвърждаването на специфичните особености на колоратурното пеене в оперното творчество на Джакомо Росини. А добрата структура на труда е от съществено значение и спомага за последователното разкриване на взаимовръзките и взаимодействията между различните аспекти и ракурси на проблематиката.

В Увода авторката ясно очертава основните цели и задачи, които си поставя:

„ - формулиране на специфики на стила и колоратурната изразност в оперни партии на Росини, включително в контекста на особеностите на гласовете на певиците от тази епоха;

- установяване на връзката, влиянието и отражението на тези гласове върху оперното колоратурно творчество на композитора и неговите специфики;

- изследване на обусловените от спецификите на тези гласове особености на изпълнителската практика и подход към репертоара в епохата на Росини и днес.“ – стр. 10/11 от дисертацията.

Тези цели и задачи определят и методите на изследване в труда – използвани са преди всичко историческия и аналитичния подходи, наличието на които е задължително в разработка с горепосочените параметри.

Без претенции за изчерпателност по всички засегнати в труда теми, бих искала да отбележа някои основни и, според мен, много важни опорни пункта.

I. В Първа глава авторката ни запознава с основните качества и отлики на индивидуалния стил на композитора и неговия принос по отношение развитието на жанра на операта на границата на две епохи – тази на класицизма и зараждащия се романтизъм. Като най-съществени постижения и характерни черти на стила му са отбелязани:

- жизнеутвърждаващия характер на неговата музика, постигнат и проявен чрез една брилянтна мелодичност, но изявена по непосредствен и напълно естествен начин.

- вида, спецификата и изобилието на виртуозни и бравурни украшения, които са емблема за композитора и изпъстрят партитурите както на комичните му опери, така и на произведенията от типа *opera seria*, който достига своя връх и естествен край с творчеството на Росини.

- създаването на нова, съобразена с изискванията на епохата, форма на ариите - *la solita forma*, която заменя досегашната *da capo* и е изразител на стремежа за разчупване статичността на старите рамки, допускайки повече движение и свобода за изпълнителите, и е поле за изява на техния виртуозитет. В *la solita forma*, която до този момент е била неприкосновена територия за певеца, композиторът допуска дуети, ансамблови и хорови сцени, които раздвижват действието и са изразител на сюжетното развитие.

- Росини за първи път изписва фиоритурите и украшенията, както и каденците, което осигурява стилово единство и цялостност на идейно-художествения замисъл. Това е основна черта в творчеството на композитора и представлява нов, реформаторски подход по отношение художествената функция на колоратурите като универсално изразно средство и индивидуален композиторски почерк.

- типичното „росиниево кресчендо“, което намира приложение най-вече във финалните сцени и се характеризира със стремителност и постепенно натрупване и увеличаване на звуковата маса.

II. Стъпвайки на анализа, свързан със спецификата на оперния стил на Росини, Галина Георгиева задълбочава своето изследване, проследявайки предпоставките за неговото създаване и оформяне. Тя прави директна връзка между стила на писане и тенденциите

в развитието на вокалното изпълнителство в годините преди и по време на творческия живот на композитора. Израстнал и възпитан в традициите на класическото белкантово изкуство на певците-кастрати, Росини демонстрира възхищението си пред него и чрез своите творби продължава интегрирането на двата основни компонента, характеризиращи тази традиция – красивото звукоизвличане и уникалната виртуозност. Именно върху тези два стълба се полагат основите и на изпълнителското майсторство на следващото поколение певици – съвременнички и първи изпълнителки на оперното творчество на композитора. Повечето от тях, както и самият Росини, са продукт на вокалната школа на певците-кастрати и в този смисъл между композитор и изпълнител има съгласуваност и взаимодействие, чийто резултат води до постигането на приемственост и успешно продължаване на вокалните традиции от предходната епоха. На базата на тази приемственост се създава и развива индивидуалния почерк на композитора, силно повлиян от особеностите и характерните вокални качества, отличаващи женските гласове, за които той пише и които са от решаващо значение за спецификата на колоратурното пеене в оперните му творби. Като основна част от тази специфика е посочена колективната работа между композитор и изпълнител, а резултатът от тяхното творческо взаимодействие авторката съотнася към едни от най-високите постижения на вокалното изкуство в периода на Романтизма. В подкрепа на това, във Втора глава от дисертационния си труд Галина Георгиева представя творческите портрети на най-изявените и предпочитани от Росини певици. Разработена и много подробно, задълбочено и професионално е анализирана проблематиката по отношение аспектите на взаимодействие между композиторско и изпълнителско творчество, тяхната взаимозависимост и равнопоставеност. Изведена е връзката между индивидуалните възможности и особености, предпочитания и импровизаторски способности на отделните певици и произведенията, написани за тях, както и определящата им роля за вида на вокално-естетическите концепции и същностни черти на Росиниевото балканто.

III. Все във връзка със спецификите и стиловите характеристики на вокалните произведения на композитора, в Трета глава е отделено място на въпроса за типологизацията на женските гласове и особено – на един феномен, който е ярко явление по време на появяването му и се отнася само за епохата на Росини. Става дума за типа глас „*сопрано сфогато*“ и ако трябва с две думи да се определят най-важните му характеристики, то те са: уникалност и универсалност. Докторантката подробно разглежда спецификите и качествата на този „хибриден глас“: вокално-техническите му

характеристики, диапазона и характерното оцветяване на различните, в повечето случаи – два регистъра, неговата изключителна подвижност, особено във високия, сопранов регистър, както и огромните му възможности в теситурно и темброво отношение. Важно обобщение тя прави по отношение развитието на типовете глас (специално при изпълнението на Росиниев репертоар) в музикално-исторически план. Проследява се изменението на вокално-техническите прийоми, както и класификацията и типологията на гласовете – от универсалност на гласа, характерна за онова време, към постепенното преминаване към по-строга специализация. Приведени са примери на изпълнителки от различните епохи, показващи промяната и развитието на вида глас от времето на Росини, през творчеството на Хенриете Зонтаг и Аделина Пати, където вече има изравняване на регистрите, за да се стигне до съвременната вокална постановка и три-регистровото овладяване на женските гласове. Чрез разглеждане на изпълнителското творчество на изявени росиниеви певици от наши дни като Мерелин Хорн, Чечилия Бартоли, Мариела Девия, Веселина Кацарова, Олга Перетятко и мн. др, авторката прави паралел и съпоставка между вокалните параметри и стилово-естетическите търсения на певиците от различните епохи и повдига въпроса за автентичността на съвременните интерпретации на росиниевото творчество.

Като обобщение, ще посоча следните позитиви на дисертационния труд:

- Наличие на последователност на изложението и разкриване на точните събития и процеси, които предопределят появата и позиционират мястото на оперното творчество на Джакомо Росини в музикално-исторически план.

- Изведена и подчертана е връзката между белкантовото пеене на кастратите, влиянието му върху певческия и композиторски профил на Росини и продължителките на тези вокални традиции – певиците-съвременнички, демонстрирали развитието на вокалното изкуство чрез появата на новия тип глас – „*сопрано сфогато*“.

- Отлично познаване на материята, както по отношение на историческото проследяване на обективните събития и процеси, така и в отразяването и анализирането на специфичната вокално-техническа и интерпретационна проблематика.

- Галина Георгиева базира своето изследване и анализи на голям обем научна и музикална литература и демонстрира умения за синтезиране и отлично боравене с фактологията. Заедно с това, по много от поставените въпроси срещаме и добре аргументираното лично мнение на докторантката, което има за база нейния личен опит и придава ангажираност и автентичност на дисертацията.

- Специално искам да отбележа отличния език, на който е написан трудът. Изказът е точен, ясен, лаконичен, лишен от претрупаност и излишно използване на чуждици. Заедно с това приветствам пълнотата и коректността при поднасянето на пълна информация в бележките под черта, които ни запознават със заглавията на книгите, документите и цитираните текстове на оригиналния им език.

Съгласна съм и приемам за достоверни изведените в края на труда приноси на дисертационния труд.

Авторефератът отговаря на дисертацията и коректно предава сбит и точен вариант на научния текст на докторската разработка.

Публикации по темата:

1. „Феноменът „сопрано сфогато“ – Сборник с материали от научна среща на докторанти, НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – 2019 г.
2. „Естетически виждания на Джоакино Росини за белкантото, отразени като специфика на колоратурното пеене в оперното му творчество“ – Сборник с материали от научна среща на докторанти, НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – 2020 г.
3. „Аделина Пати“ – (под печат), научна среща на докторанти, НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – 2021 г.

В подкрепа на всичко казано дотук, давам следното мнение – според ЗРАСРБ кандидатката отговаря на националните наукометрични изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Дисертационният труд *„Специфика на колоратурното пеене в оперното творчество на Джоакино Росини. Изпълнителки на някои вокални партии от епохата на композитора.“* притежава безспорни приноси и качества и свидетелства, че докторантката има задълбочени познания по темата и висок научен стил. *Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Галина Георгиева Георгиева образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.*

гр. София, 27. 08. 2022 г.

проф. д-р Боряна Ламбрева

/...../